

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput IV. Regulae specialissimae de ultimarum syllabarum quantitate

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

2. Sed tamen hæc quamproximè² ex Græca scriptura, quæ representata inveniuntur, sunt dijudicanda, ut ubi *η* vel *ω* ponitur, syllaba producat; ubi *ε* vel *ο*, corripatur; ubi *α*, *υ*, libertas maneat.

□ NOTÆ.

I. Quæ in Regula 19. 20. 25. 32. 33. 35. 36. de Terminatione US dicta sunt; etiam de A & UM intelligi debent, tam Substantivorum quàm Adjectivorum.

II. Passiva & Deponentia judicantur ex forma Activa.

III. Syllabas initiales & medias, quæ ex hæctenus enumeratis Regulis cognosci fortè non possunt, ostendet A B A C U S V O C U M P R O S O D I C U S ad calcem adjectus. Quæ, qui defectum senserit, locupletare privato usu poterit, si volet.

Cætera ex Autoritate petantur, maxime quædam Propria.

CAPUT IV.

REGULÆ SPECIALISSIMÆ de Ultimarum Syllabarum Quantitate.

A.

1. 2. * Nomina¹ in A² primæ aut tertiæ declinationis, item Pluralia Neutra, brevia sunt. ut: *Mus* & *mibi causas memorat*. 1. *Æn*.

Sic

Se animis natu
dis. Horat.
arma virumq;

Exci

* I. Numer

Gradu agn

* II. Vocati

vel tertiæ decli

Calebã, Pallã.

† Interdum

mæ, per Cæsurã

* III. Ablat

Europã atq; A

* Cætera, ut

producantur. u

prã, præteritã.

Præter, Eidi

tur.

* E in fine

Gausapẽ, corp

tẽ, fortẽ, sapẽ,

nẽ, atq; usq;

Ex

* I. Græca in

tibi, Ceteri;

* II. Neutra

Meli.

* III. Ablat

ut, Eidi, Spec

*Sic animis natum inventumq; poemã juven-
dis. Horat. de Arte.*

Armã virumq; cano. 1. Æn.

Excipiuntur longa,

* I. Numeralia³ Indeclinabilia, *Trigintã, 3.*

Quadragintã, Sexagintã, &c.

* II. Vocativi à Masculinis in AS primæ
vel tertiæ declinationis. *ut: ò Æneã, Atlã,
Calchã, Pallã.*

† Interdum & à Nominativis in ES pri-
mæ, per Casuram: ⁴ *ut, ò, Anchisã.*

* III. Ablativi primæ declinationis. ⁵ *ut:*
Europã atq; Asiã pulsus. Virg. 1. Æn.

* Cætera, ut Verba & Indeclinabilia in A
producuntur. *ut, amã, memorã, ã, infrã, su-
prã, præterã, contrã, putã, &c.*

Præter, *Eiã, Itã, Quã,* quæ corripuntur.
6.7.8.

E.

* E in fine corripitur. *ut: Cepẽ, Cubilẽ,
Gausapẽ, corpore, patre, legerẽ, temere, spon-
te, forte, sapẽ, mane, rite, sine, ante, prope, po-
ne, absque, usque.* *1.*

Excipiuntur longa,

* I. Græca in E primæ declinationis. *ut: An-
chisẽ, Chremẽ, Lachẽ, Euterpẽ, Penelopẽ.* *2.*

* II. Neutra pluralia in E. *ut, Tempẽ, Cetẽ,
Mele.*

* III. Ablativi quintæ declinationis in E.
ut, Fide, Specie, Die, Rẽ &c. & quæ cum his

E e compo-

componuntur. *ut, Hodie, Pridie, Postridie,*

3. *Quare, &c.* Additur his & *Fame.*³

* IV. Imperativi Singulares secundæ Con-

jugationis. *ut, Docē, Tenē, Silē, Tacē &c.*

4.5.6. † *Sed, Cave,*⁴ *Vide,*⁵ *Vale,*⁶ sæpè etiam cor-
ripiuntur.

* V. Adverbia in E, facta ex Nominibus

7. secundæ declinationis. *7 ut, Bellē, Pulchrē, Do-*

8. *ctē, Valdē,*⁸ *Maximē, Optimē, Pessimē, &c.*

Quibus se adjungunt etiam *Ferē & Fermē,*
& Interjectio, *Ohē.*

Sed *Benē & Malē* corripiuntur.

* VI. Monosyllaba in E, *ut, ē, dē, mē, tē, sē,*
nē [*prohibendi particula*] Præter Præposi-
tionem *Rē*; Encliticas, *Quē, Nē, Vē*; & Sylla-
bicas adjectiones, *prē, cē, tē, ut, Meapitē, Hic-*
cē, Turē.

I.

* In I desinentia producuntur. *ut, Gum-*
mī, Sinapī, Domini, Patri, Domū, Quī, Illī, Le-
gī, Dixī, Nī, ō Caciī.

Exceptio

* I. Indifferentia sunt, *Mibi, Tibi, Sibi,*
Ubi, Ibi, Illi, Adverb: Et Composita, Veluti,
Sicuti.

1.2. * II. Brevia sunt, *nisi, quasi,*¹ *et cū,*² quum
disyllabum est.

† III. Vocativi Græci in I breves sunt. *ut,*
ō Patri, Alexī, Daphnī.

IV, Dati-

IV. Dativi
interdum
ne Syros cele
Sui. i. Achill. Ta
trius Tertie in J
siapud Græcos
tionem cadat. ut,
Pyladii, Pyladi.

* In Oindiff
Dno, Ambō, Eg
lanāo, Medic
ta volunt prod

* I. Dativi &
mino, Luqō, S

* II. Præp
nibus orta
Multo, Tano
tur, Ergo
Ubi, Iacuo.

Præter hæc
Postmodō. Itē
Quibus addun
Indifferenti
Compositio Verō
† III. Græ
tur. ut, binus
Sapphō.

Sitamen i

†IV. Dativi Nominum Græcorum Tertie interdum corripuntur. *ut, Palladi litto-ree Scyros celebrabat honorum Fortè diem. Stat. 1. Achill.* Tametsi aliàs Latino more Dativus Tertie in I, sit producendus, præsertim si apud Græcos nomen in Primam Declinationem cadat. *ut, Pylades, Pyladæ: & Pylades, Pyladis, Pyladi.* 3

O.

* In O indifferentia sunt. *ut, Leō, 1. Virgō, Duō, Ambō, Egō, Legō, Amatō, Docetō, Vigilandō, 2. Medicandō.* † Sed Verba Monosyllaba volunt produci. *ut, Dō, Stō, Nō, Flō.* 1. 2.

Exceptio

* I. Dativi & Ablativi producuntur. *ut, Dominō, Lupō, Scamnō.*

* II. Præpositio *Prō*, & Adverbia à Nominibus orta 3 producuntur. *ut: Subitō, Meritō, Multō, Tantō, Quantō, Falsō.* Quibus adduntur, *Ergō* 4 [*pro Causa*] *Adeō, Ideō, Profectō, Ulterō, Idcirco.* 3. 4.

Præter hæc brevia, *Citō, Modō, Dummodō, Postmodō.* Item *Cedō, pro Dic vel Da, Illicō.* Quibus addunt & *Imō.*

Indifferentia tamen sunt, *Quomodō* 5 & *Conjunctio Verō* 6: item *Ergō, pro &* 5. 6.

† III. Græca quæ habent ω, producuntur. *ut, huius Androgeō; hæc Clitō, Echō, Alestō, Sapphō.*

Si tamen in ω exeuntia, literam N Latine

tinè abjiciunt, O corripere possunt. ut *Agamemno*, *Plato*, *Cicero*, *Leo*, *Ego*.

U.

* V in fine semper longum est. ut, *Cornū*, *Fruētū*, *Cūrrū*, *Amatū*, *Risū*.

† Excipitur antiquum, *Indū pro In*, quod corripitur. *Indū pavimento*, atque emblemate *vermiculato*.

Y.

* Y in fine breve est. ut: *Moly* vocant *Superi*: *nigra radice tenetur*. *Ov. l. 14. Met. O Tesby*.

B. D. T. L. M.

1. * Desinentia in BDT¹LM, corripuntur.
ut, *āb*, *sāb*, *ād*, *apūd*, *capūt*, *legit*, *mēl*, *fēl*, *veſti-*
2. 3. *gāl*, *Annibāl*, ² *pōl*: ³ *Sic*, *Insignita* ferè sunt mil-
4. *lia militūm* ⁴ *oſto*. *Enn*.

Nam quod fluvidūm est, è levibus atque rotundis. *Lucret*.

5. *More lupi clausas circummeuntis* ⁵ *oves*. *Ovid*.
Circūmagi quendam volo visere, non tibi notum.
Martial.

6. 7. 8. Excipiuntur longa, *Sāl*, ⁶ *Sōl*, ⁷ *ſ* *Nīl*. ⁸
C & H.

1. 2. * In C, & H, longa sunt. ut: *Eāc*, ¹ *Dīc*, ² *Dūc*,
3. *Hīc*, *Illic*, *Istħic*, *Hūc*, *Illūc*, *Hūc*, *Illūc*, *Hōc*, ³
Prōb, *āb*, *Vāb*, *Gīth*. [*al. Gīr*.] quod tamen
peregrinum videtur.

Excipiuntur,

I. *Hīc* Pronomen Masculinum, quod indifferens est; quum Adverbium *Hīc* juxta Regulam producat.

II. *Nec*

II. *Nĕc, Donĕc*, quæ corripuntur, ut & Imperativus *Făc.*⁴

4.

N.

* In N brevia sunt. ut, *Lumĕn, Numĕn, Tamĕn, Iliōn, Daphnĭn, Capyn, Tetbyn.*

Exceptio

* I. Monosyllaba hæc producuntur, *Rĕn, Splĕn, Qvĭn, Sin, Ēn, Nōn. Item, Liĕn.*

† II. Græci Nominativi Masculini & Fœmini, in AN, EN, IN, ON, YN, producuntur. ut, *Titān, Pæān, Træzĕn, Splĕn, Hymĕn, Salāmĭn, Delphĭn, Pandiōn, Actĕōn, Phorcyn.*

1.

Δ III. Casus Attici in ON producuntur. ut, *Androgeōn, ἀνδρογεων.*

Δ IV. Accusativus Græcus Masculinus in AN producitur. ut *Æneān*:² Sed Fœmininus modò producitur, ut, *Electrān*:³ modò corripitur, ut, *Maiān*,⁴ juxta naturam Nominativi.

2.

3.

4.

Ideo hæc ex Græcis sunt cognoscenda.

Δ N O T A. *Vidĕn*⁵ ab omnibus corripitur.

*Nemōn*⁶ ab Horatio producitur.

5.

Tĕn ego,⁷ aliquoties legitur in Ciri.

6.

*Nostin*⁸ ex epistola Medæ affertur.

7.

De *Scin' Audin' & similibus*,⁹ nihil certi constat.

8.

9.

R.

* R in fine corripitur. ut: *Casār, Patĕr, Vir', Cōr, Hectōr, Nestōr, Vultūr, Marrȳr, Seqvōr, Seqvitūr, Seqvuntūr, Seqvitōr, Circitĕr, Propter.*

1.

2.

E e 3 Excipe

Excipe longa,

3.4. * I. Pār cum Compositis, Impār, Compār, &c. Item, Nār,³ Lār,⁴ Fār, Cūr, Fūr, & Vēr.

† II. Græca in ER imparisyllabica. ut, aēr, ethēr, character, Gratēr, Ibēr, Sic Spintēr.

5. Celtibēr⁵ tamen à Martiale corripitur, quod aliàs ultimam natura longam habet.

AS.

1. * In AS longa sunt. ut, Bonitās, Maiestās, Mensās, amās, factās, mās, anās.

† Exceptio

I. As per ADIS declinata corripiuntur, tam Græca quàm Latina. ut, Vās, Vadis: Pallās, adis; Arcās, Pleiās.

II. Accusativi Græci in AS corripiuntur. ut: Rhetorās, Arcadās, Troās.

ES.

* In ES longa sunt. ut, Fidēs, Rēs, Famēs, Sacerdotēs, Patrēs, Docēs, Amēs, Faciēs, Legerēs, decies, triciēs, ducentiēs, Inquiēs. Subst. & adject.

Exceptio

* I. Brevia sunt in ES tertiæ Declinationis, quæ penultimam Genitivi imparisyllabici corripiunt. ut: Segēs, Segētis; Tegēs, Prasēs, Divēs, Milēs.

Præter Cerēs, Ariēs, Pariēs, Abiēs, & Pēs cum Compositis. ut, Bipēs, Tripēs, Loripēs, Cornipēs; Sompēs, &c.

* II. Brevis est Præpositio Penēs.

III. Es

* III. Es a V in Compositis, & producitur.

† IV. Brevia tra in ES; & p non contracta. Arcadēs, Troadēs, adēs.

† Reliquæ gnoscen- most bene in Vocati- & Enclitica

* Is brevis est, Legiēs.

* I. Prodrates, ut, Dom- quis pro Qu

† II. Nom- ITIS, & ENT- Salamis, De- Vires, Samnis, Dis-

* III. Ver- dam singulare- ſis, Abi.

† IV. Vis, ducentur. ut: ſis, Malis, Gravis,

* III. *Es à Verbo Sum*, corripitur, etiam in Compositis, *ēs, adēs, præēs*. Sed *ēs* ab *ēdo*, producitur.

† IV. Brevia sunt Græca singularia Neutra in ES; & pluralia Tertie declinationis non contracta. ut: *Cacoëtēs*, ¹ *Hippomaneēs*, *Arcadēs*, *Troadēs*, *Hellenēs*, *Atlantidēs*, *Pleidēs*.

† Reliqua Græca ex suis Vocalibus cognoscenda sunt. ut in Nominativo, ² *Demosthenēs* producte, quia ὁ Δημοσθένης. At in Vocativo, ὦ Δημοσθένης correpte, quia ὦ Δημόσθενης.

IS.

* IS breve est. ut, *Ignis*, *Piscis*, *Matris*, *Legis*, *Legitis*.

Exceptio

* I. Producentur Dativi & Ablativi plures. ut, *Dominis*, *Musis*, *Nobis*. Huc refer & *Quis pro Quibus*.

† II. Nomina Tertie, flexa per INIS, IRIS, ITIS, & ENTIS, producent ultimam. ut:

Salamis, *Delphis*, *inis*: *Glis*, *Gloris*; *Vis*, *Vires*, *Plur.*

Samnis, *Dis*, *itis*: *Simois*, *Opois*, *entis*.

* III. Verba quartæ, producent secundam singularem Presentis Indicativi. ut: *Audis*, *Abis*.

† IV. *Vis*, *Sis*, *Vestis*, cum Compositis producentur. ut: *Quamvis*, *Quidvis*, *Adsis*, *Possis*, ² *Malis*, *Nolis*. Item Adverbia *Foris* & *Gratis*.

Ee 4

V.Ris

Δ V. RIS ultima Futuri Coniunctivi sæpissimè quidem corripitur: sed interdum tamen etiam producitur. ⁴ ut:

4.

5.

— Si dixeris, ⁵ aestuo; sudat. Iuvenal. Sat. 3.
Da mihi te placidum, dederis in carmina vires.
Ovid. 1. Fast.

OS.

* Os longum est. ut: Bōs, Rōs, Dōs, Ōs, ōris.
Arbōs, Honōs, Dominōs.

Excipiuntur brevia,

1.

I. Compōs, Impōs, Ōs ossis, Exōs. ¹

II. Græca in OS per omicron. ut, Delōs, Chaōs, Palladōs, Tethyōs.

* US breve est. ut, Dominūs, Tempūs, Patribūs, Fructūs, Amamūs, Secutūs, Intūs, Secūs, Tenūs.

Exceptio

* I. In US tertiæ declinationis, quæ U in Obliquis retinent, producantur. ut: Tellūs, ūris; Salūs, ūris; Mūs, ūris; Iūs, ūris; Plūs, ¹ ūris; Sūs, Sūs.

1.

2.

Præter Pecūs, ūdis; Intercūs, ūtis; Ligūs, ² ūris.

3. † Ab Horatio etiam Fœmininum Palūs ³ correptum est.

3.

* II. Genitivus Singularis, Nominativus, Accusativus, & Vocativus Plurales in US Quartæ ⁴ producantur. ut: huius Fructūs, Hi Fructūs, Hos Fructūs, ō Fructūs.

4.

† III. Græca in ŪC producantur, ut, Iesus.

sus

sūs, Sappho, Sapphūs, Amathūs, Opūs, Pan- 5.
ibūs: & à τῶς composita. ut, Tripūs, Melam-
pūs.

Sed tamen *Oedipūs, Polypūs* etiam cor- 6.
 ripiuntur.

YS.

*YS per y, breve est. ut, *Chelys, Capys, Li-*
by s.

† Exceptio

I. Contracta in YS, producentur. ut, *E-*
rinnys, pro Erinnyes vel Erinnyas. Item in
 YS & YN desinentia. ut, *Phorcys, alias*
Phorcyn.

II. *Tethys, pro uxore Oceani, anceps 1.*
 est.

CAPUT V.

DE ACCENTU SEU TONO SYLLABARUM.

* *Quid est Tonus seu Accentus?*

Tonus seu Accentus ¹ est pronunciandi 1.
 ratio, qua syllaba alia efferendo attollitur, a-
 lia deprimitur.

* *Quot sunt Toni?*

Tres: Acutus, Gravis, & Circumflexus.

* *Quid est Acutus?*

Acutus est Tonus, quo syllaba pronun-
 ciando nonnihil attollitur. ut, *Dominus, opti-*
mus, Legere.

Ec 5

Nota